

Küresel Ekonomi

IMF, dünya ekonomisinin 2024 ve 2025 yıllarında %3,2 düzeyinde büyüyeceğini öngördü.

ABD ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde beklentilerin bir miktar altında büyüdü. Ülkede Eylül ayı çekirdek enflasyon verileri enflasyonist baskıların halen canlı olabileceğine işaret etti.

ABD’de tarım dışı istihdam Ekim’de grevlerin ve kasırgaların etkisiyle yaklaşık son 4 yılın en düşük düzeyinde artış kaydederek işgücü piyasasına ilişkin aşağı yönlü riskleri gündemde tuttu.

Euro Alanı ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %0,4, yıllık bazda %0,9 ile beklentilerin üzerinde büyüdü.

ECB Ekim ayı toplantısında referans faiz oranlarında 25’er baz puanlık indirime gitti. Japonya Merkez Bankası (BoJ) ise politika faizini değiştirmeyerek %0,25 düzeyinde bıraktı.

Yılın üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %4,6 büyüyen Çin’de Ekim ayına ilişkin PMI verileri eşik değer üzerinde gerçekleşti.

Ekim’de endüstriyel metal fiyatları gerileme kaydederken, güvenli yatırım arayışları altın ve gümüş fiyatlarını destekledi. Dalgalı bir seyir izleyen petrol fiyatları Eylül sonuna göre yatay bir görünüm sundu.

Türkiye Ekonomisi

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Ağustos’ta aylık bazda 0,3 puan azalarak %8,5 seviyesine inerken, atıl işgücü oranı 0,7 puan artarak %27,2 oldu.

Takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre, sanayi üretim endeksi Haziran ve Temmuz aylarının ardından Ağustos’ta da daralma eğilimini sürdürerek yıllık bazda %5,3 azaldı. Aynı dönemde, toptan ve perakende satış hacimleri aylık bazda sırasıyla %3,5 ve %2,2 artış kaydetti.

İSO Türkiye İmalat PMI Ekim’de aylık bazda 1,5 puan artışla 45,8’e yükselse de aralıksız yedinci ayda da sektörde daralmaya işaret etti.

Ağustos’ta cari işlemler hesabı 4,3 milyar USD fazla verirken, 12 aylık kümülatif cari açık 11,3 milyar USD ile Aralık 2021’den bu yana en düşük düzeyine indi.

Merkezi yönetim bütçe açığı Eylül’de 100,5 milyar TL, Ocak-Eylül döneminde 1,1 trilyon TL seviyesinde gerçekleşti.

Ekim’de TÜFE aylık bazda %2,88 ile piyasa beklentilerinin üzerinde artarken, yıllık TÜFE enflasyonu baz etkisiyle %48,58 düzeyine geriledi. Aynı dönemde, Yİ-ÜFE aylık bazda %1,29, yıllık bazda %32,24 oranında artış kaydetti.

TCMB, 17 Ekim’de gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini beklentiler paralelinde değiştirmeyerek yedinci ayda da %50 seviyesinde tuttu.

BIST-100 endeksi Ekim ayında %8,3 azalarak 8.864 düzeyine indi. Bu dönemde USD/TL %0,3 ile sınırlı artarken, EUR/TL %1,9 düştü.

S&P, Türkiye’nin kredi notunu bir kademe artışla “BB-”ye yükseltirken, kredi not görünümünü “pozitif”ten “durağan”a çekti.

Kasım 2024

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Berkay Arık
Uzman Yardımcısı
berkay.arik@isbank.com.tr

Utkan İnam
Uzman Yardımcısı
utkan.inam@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB	9
Bankacılık Sektörü	10
Genel Değerlendirme	11
Grafikler	12
Özet Tablolar	14

Küresel Ekonomi

IMF Dünya Ekonomik Görünüm raporunu yayımladı.

IMF'nin Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünüm raporunda sıkı parasal koşullara rağmen küresel ekonominin direncini koruduğu ve resesyona senaryosunun gerçekleşmediği vurgulanırken, orta vadede aşağı yönlü risklerin küresel büyüme görünümünü bozabileceği ifade edildi. Bu çerçevede para politikasının beklenenden uzun süre sıkı kalması, süregelen jeopolitik gerginlikler, Çin'de durgunluğun derinleşmesi, finansal piyasalardaki kırılganlık ve korumacı tedbirlerin yükselişi büyümeyi baskılayabilecek unsurlar olarak sıralandı. Bu varsayımlar paralelinde 2024 ve 2025 için küresel büyüme tahminlerini %3,2 olarak belirleyen IMF, bir önceki rapora göre 2024 öngörüsünü korurken 2025 öngörüsünü 0,1 puan aşağı yönlü revize etmiş oldu. Kuruluş, Türkiye için 2024 büyüme tahminini aşağı yönlü revizyonla %3,0 düzeyinde belirlerken, 2025 büyüme tahminini %2,7 olarak korudu.

Dünya genelinde enflasyona karşı verilen mücadelenin büyük oranda başarılı olduğunu belirten IMF, Türkiye'de yıllık enflasyonun 2024 sonunda %43, 2025 sonunda %24 düzeyinde gerçekleşmesini bekliyor.

IMF Tahminleri

	Ekim Tahminleri		Değişim* (% puan)	
	2024	2025	2024	2025
Büyüme				
Dünya	3,2	3,2	0,0	-0,1
GE	1,8	1,8	0,1	0,0
ABD	2,8	2,2	0,2	0,3
Euro Alanı	0,8	1,2	-0,1	-0,3
İngiltere	1,1	1,5	0,4	0,0
Japonya	0,3	1,1	-0,4	0,1
GOÜ	4,2	4,2	0,0	-0,1
Rusya	3,6	1,3	0,4	-0,2
Çin	4,8	4,5	-0,2	0,0
Brezilya	3,0	2,2	0,9	-0,2
Türkiye	3,0	2,7	-0,6	0,0
Enflasyon				
GE	2,6	2,0	-0,1	-0,1
GOÜ	7,9	5,9	-0,1	0,0
Dünya Ticaret Artışı	3,1	3,4	0,0	0,0

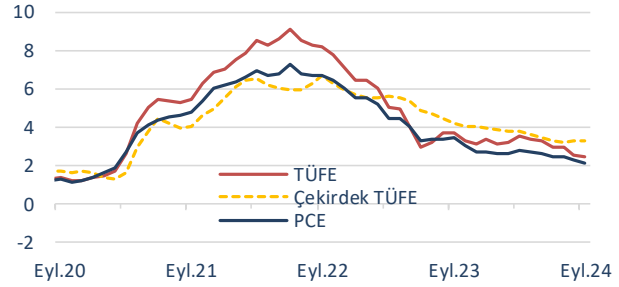
(*) Temmuz Raporuna Göre

ABD'de veri akışı enflasyonist baskıların kısmen gücünü koruduğuna işaret etti.

ABD'de Eylül ayına ilişkin manşet enflasyon verileri petrol fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle gerilemeye devam etse de enflasyonist baskılardaki zayıflamanın beklentilerden yavaş gerçekleştiğine işaret etti. Bu dönemde TÜFE %0,1 oranındaki piyasa öngörüsüne karşılık aylık bazda %0,2 artarken, yıllık TÜFE enflasyonu da %2,4 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Öte yandan, Eylül'de çekirdek göstergeler enflasyon görünümünde daha belirgin bir bozulmaya işaret etti. Bu dönemde çekirdek TÜFE aylık

bazda %0,3 artarken, yıllık çekirdek TÜFE enflasyonu Ağustos'taki %3,2 düzeyinden %3,3'e yükselerek enflasyon dinamiklerinin beklenen ölçüde zayıflamadığına işaret etti. Eylül'de kişisel tüketim harcamaları (PCE) fiyat endekslerindeki aylık artış da bir önceki aya göre ivme kazanarak manşette %0,2, çekirdekte %0,3 düzeylerinde gerçekleşti.

ABD Enflasyon Göstergeleri

ABD ekonomisi öncü verilere göre yılın üçüncü çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak %2,8 ile beklentilerin bir miktar altında büyüdü. Bu dönemde tüketim harcamaları son 6 çeyreğin en hızlı artışını kaydederken, yatay bir görünüm sunan özel sektör yatırım harcamalarının büyümeye çok az katkı sunması arz koşullarının bir miktar bozulduğuna işaret etti. Ekim'de öncü verilere göre 47,8 değerini alan imalat PMI, sektörde daralmanın yavaşlamakla birlikte devam ettiğini gösterdi. Buna karşılık, aynı dönemde 55,3 ile eşik değer üzerindeki seyri ivmelenen öncü hizmetler PMI, sektörler arasında ayrışmanın sürdüğüne işaret etti. Diğer taraftan, tarım dışı istihdam artışı Ekim'de grevlerin ve kasırgaların etkisiyle 12 bin kişi ile 113 bin kişi düzeyindeki piyasa beklentisinin oldukça altında ve yaklaşık son 4 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

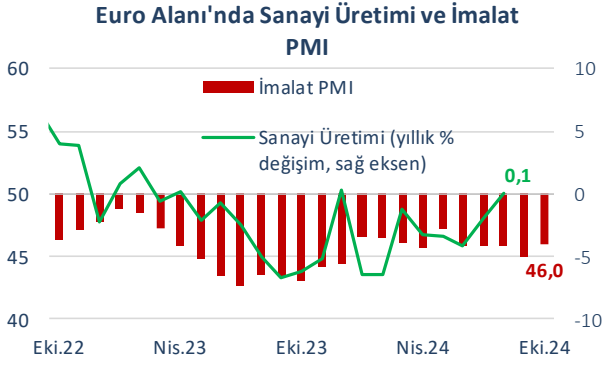
Euro Alanı'nda üçüncü çeyrek büyümesi beklentilerin üzerinde gerçekleşti.

Euro Alanı ekonomisi öncü verilere göre yılın üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %0,4 ile %0,2 düzeyindeki piyasa beklentisinin oldukça üzerinde büyüdü. Yılın ikinci çeyreğinde daralan Almanya ekonomisinin üçüncü çeyrekte büyüme kaydetmesi, Euro Alanı'nın genel görünümüne pozitif katkı sağladı. Böylece bölgede dönemsel GYSH büyümesi son 9 çeyreğin en olumlu performansını gösterirken, yıllık bazda büyüme oranı da %0,9 seviyesine ulaştı. Ekim ayında imalat PMI 46,0 ile eşik değer altında kalmaya devam etse de son 5 ayın en yüksek düzeyine ulaşarak sektörde daralmanın yavaşladığını gösterdi. Hizmetler PMI ise 51,2 ile son 8 ayın en düşük seviyesine gerilemesine karşılık sektörde genişlemenin sürdüğüne işaret etti.

Kaynak: Datastream

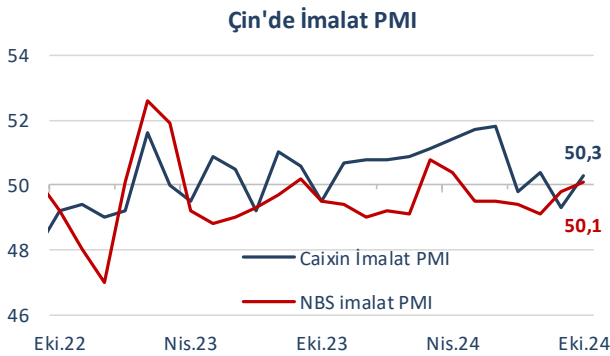
Küresel Ekonomi

Öncü verilere göre Euro Alanı'nda tüketici fiyatlarının Ekim'de beklentilerin üzerinde yükselmesiyle yıllık TÜFE enflasyonu %2,0 düzeyine çıktı. Manşet enflasyonun ECB'nin hedef seviyesinde gerçekleşmesi ve çekirdek enflasyon göstergelerinin belirgin bir bozulmaya işaret etmemesi olumlu sinyaller verse de, piyasalarda ECB'nin gelecek adımlarında daha temkinli bir duruş sergileyebileceği yönündeki görüş güçlendi.

Çin'de büyüme ve enflasyon verileri durgunluğun sürdüğüne işaret etti.

Geçtiğimiz ay takip edilen veri akışı Çin'de iktisadi faaliyetin gidişatına ilişkin net bir tablo çizmedi. Ülkede ekonomik büyüme üçüncü çeyrekte yıllık bazda %4,6 ile beklentiyi bir miktar aşıya da bir önceki çeyrek performansının 0,1 puan altında kaldı. Eylül ayında TÜFE'nin artış yönündeki beklentiye karşılık değişim göstermemesi paralelinde yıllık TÜFE enflasyonu %0,4 düzeyine indi. Bu dönemde üretici fiyatları yıllık bazda %2,8 düşüşle öngörülenden hızlı geriledi. Çin ekonomisinde durgunluğun sürdüğüne işaret eden büyüme ve enflasyona karşılık, Ekim ayına ilişkin PMI verileri ekonomide toparlanma sinyali verdi. NBS tarafından yayımlanan resmi PMI verileri Ekim'de imalat sanayiinin (50,1) beş ay sonra ilk kez genişleme eğiliminde olduğunu, hizmet sektöründe (50,2) ise olumlu gidişatın sürdüğünü gösterdi. Benzer şekilde, Ekim ayı Caixin imalat PMI da 50,3 ile beklentilerin ve eşik değerinin üzerinde gerçekleşti.

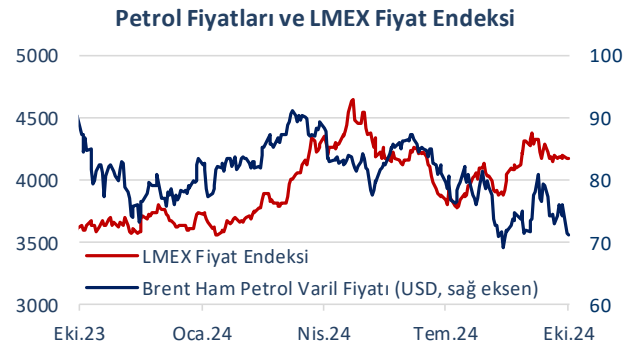
Ekim'de Avrupa, Çin ve Japonya merkez bankalarının kararları takip edildi.

ECB Ekim ayı toplantısında gösterge niteliğindeki faiz oranlarında beklentiler paralelinde 25'er baz puan indirime gitti. Böylece ECB yıl içinde üçüncü kez faiz indirimi gerçekleştirmiş oldu. Toplantının ardından açıklamaları takip edilen ECB Başkanı Lagarde, dezenflasyon sürecinin olumlu bir şekilde ilerlediğini dile getirdi. Ekim'de Çin Merkez Bankası (PBoC) da ülkede süregelen durgunluğu aşabilmek amacıyla 1 ve 5 yıllık ana kredi faiz oranlarını sırasıyla %3,10 ve %3,60 düzeylerine indirdi. Son dönemde hamleleri küresel piyasaların odağında yer alan Japonya Merkez Bankası (BoJ) ise Ekim toplantısında sürpriz yapmayarak politika faizini %0,25 oranında bıraktı.

Emtia fiyatları Ekim'de karışık bir seyir izledi.

Çin'de açıklanan iktisadi faaliyeti canlandırmaya yönelik önlemlerin etkisiyle Eylül'de hızlı yükselen endüstriyel metal fiyatları, teşvik adımlarına ilişkin ayrıntıların açıklanmamasının ardından piyasalarda iyimser algının dağılmasıyla Ekim'de aşağı yönlü bir seyir izledi. Bu çerçevede Londra Metal Borsası'nda bakır ve nikel fiyatları aylık bazda sırasıyla %3,3 ve %10,5 gerilerken, endüstriyel metal fiyatları için gösterge niteliği taşıyan LME indeksi %3,2 düşüş kaydetti. Benzer şekilde, Uzak Doğu piyasalarında da demir cevheri fiyatlarının ay boyunca gerilediği görüldü. Diğer taraftan, ABD'nin Rusya'nın ihraç ettiği paladyum ürünlerine yaptırım getirebileceği yönündeki beklentiler paralelinde paladyum fiyatları hızlı yükselirken, yaklaşan ABD seçimlerinin güvenli yatırım araçlarına yönelimi artırmasıyla ay içinde 34,6 USD seviyesini gören spot gümüş fiyatı da Eylül sonuna göre %4,8 yükselerek 32,7 USD düzeyine ulaştı.

ABD'de yaşanan kasırgalar ve Orta Doğu'da yükselen jeopolitik tansiyon nedeniyle Ekim ayının ilk günlerinde 80 USD düzeyinin üzerine çıkan Brent ham petrolün varil fiyatı, jeopolitik risklerin bir miktar azalması ve Çin özelinde talep yanlı kötümserliğin devam etmesi nedeniyle Ekim'i sınırlı bir yükselişle 73,2 USD düzeyinde tamamladı.

Kaynak: Datastream

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

İşsizlik oranı Ağustos ayında %8,5'e geriledi.

Mevsimsel etkilerden arındırılmış verilere göre işsizlik oranı Ağustos ayında %8,5'e geriledi. Ağustos ayında işsizlik oranındaki düşüşte işgücündeki 10 bin kişilik azalış karşılık istihdam edilenlerin 78 bin kişi artması etkili oldu. Bu dönemde istihdam oranı %49,7'ye yükselirken, işgücüne katılım oranı %54,3 oldu. Öte yandan, en geniş tanımlı işsizlik oranı olan atl işgücü oranı Ağustos'ta Temmuz ayına göre 0,7 puan artarak %27,2 oldu.

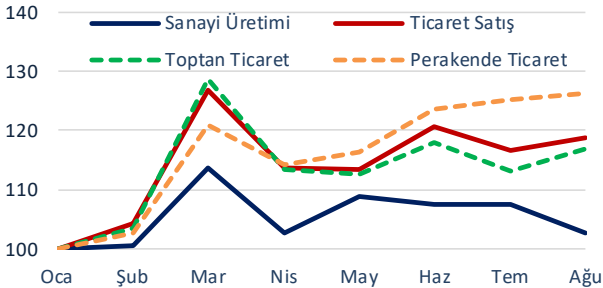
Sanayi üretimi Ağustos'ta yıllık bazda %5,3 daraldı.

Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimi Haziran (-%5) ve Temmuz (-%4) aylarının ardından Ağustos ayında da yıllık bazda %5,3 daraldı. Bu dönemde üretim imalat sanayii ile madencilik ve taş ocaklığı sektörlerinde yıllık bazda %5,4 azalırken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektöründeki %1,6'lık artış ana endekste düşüşü sınırlandırdı. 24 imalat sanayii sektöründen 17'sinde üretim yıllık bazda gerilerken, en sert düşüş Nisan ayından bu yana daralan motorlu kara taşıtları imalatında gerçekleşti. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre ise sanayi üretimi Ağustos'ta aylık bazda %1,6 oranında geriledi. Endeksin detayları, daralmanın tüm ana sektörler geneline yaygın olduğunu gösterdi.

İSO Türkiye İmalat PMI Ekim'de 45,8 düzeyine yükseldi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından yayımlanan Türkiye imalat PMI verisi Ekim'de 45,8'e yükselse de art arda yedinci ayda da eşik değerinin altında kalarak sektörde zorlu faaliyet koşullarının sürdüğüne işaret etti. Bu dönemde üretim ve yeni siparişler yavaşlarken, siparişlerdeki durgunluğun etkisiyle istihdam ve satın alma faaliyetleri de geriledi. Girdi stoklarında Mayıs 2020'den bu yana en sert düşüşün kaydedilmesi dikkat çekti. Diğer taraftan, endekse göre enflasyonist baskıların yılın son çeyreğinin başında da azalmaya devam etmesi olumlu bir gelişme olarak izlendi. Sektörel bazda incelendiğinde PMI verisinin gıda ürünleri imalatı sektöründe üç ayın ardından yeniden 50 eşik değerinin üzerine çıktığı, diğer sektörlerde ise daralma bölgesindeki seyrin sürdüğü görüldü. Yıllık enflasyon beklentileri Ekim'de gerilemeye devam etti.

Sanayi Üretimi ve Satış Hacim Endeksleri
(01.2024=100)

Perakende satış hacmi Ağustos'ta aylık bazda %2,2 arttı.

Ağustos ayında mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ticaret satış hacmi aylık bazda %2,9 ile son 5 ayın en hızlı yükselişini kaydetti. Toptan ve perakende satış hacimleri de aylık bazda sırasıyla %3,5 ve %2,2 yükseldi. Ağustos'ta perakende satış hacmi aylık bazda otomotiv yakıtı dâhil tüm alt kalemlerde artış kaydetti. Perakende satışlardaki yıllık artış %13,3 ile Mart ayından bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Mayıs ayından bu yana yıllık bazda daralan toptan ticaret satış hacmi de Ağustos'ta yıllık bazda %3,1 oranında arttı.

Güven endeksleri Ekim'de olumlu bir görünüm sundu.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre, tüketici güven endeksi Ekim'de aylık bazda %3 artarak 80,6 düzeyine ulaştı. Böylece yükselişini üçüncü ayına taşıyan endeks, Haziran 2023'ten bu yana en yüksek seviyesinde kaydedildi. Endeksin detayları incelendiğinde gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisine ilişkin değerlendirmeler %6,1 oranında iyileşirken, konut satın alma veya inşa ettirme (%15,6) ile otomobil satın alma (%12,3) ihtimallerindeki hızlı artışlar dikkat çekti. Ekim ayında mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi de aylık bazda 3 puan artışla 102,2 seviyesine yükseldi. Bu dönemde sektörel güven hizmet ve perakende ticaret sektörlerinde sırasıyla %1,5 ve %0,1 artarken, inşaat sektöründe %1,7 oranında geriledi. Böylece, ekonomik güven endeksi Ekim ayında %3,2 oranında artarak 98 oldu. Aynı dönemde mevsimsellikten arındırılmış imalat sanayii kapasite kullanım oranı ise aylık bazda 0,7 puan düşüşle %75,2'ye indi.

Konut satışları Eylül'de yıllık bazda %37,3 arttı.

Konut satışlarında Temmuz ve Ağustos aylarında gözlenen yıllık artış Eylül'de ivme kazandı. Bu dönemde satışlar geçen yılın aynı ayına kıyasla %37,3 oranında yükselerek 140.919 adet düzeyinde gerçekleşti. Aynı dönemde ipotekli satışlar %87,4 ile bu yıl ilk kez yıllık bazda artış kaydederken, diğer satışlar da %32,8 yükseldi. Böylece, Haziran'dan bu yana ipotekli satışların toplam satışlar içindeki payı kademeli olarak artsa da %9,7 ile sınırlı kalmaya devam etti. Eylül'de ilk el satışların toplam konut satışları içindeki payı da %31,8 düzeyinde gerçekleşti. Konut satışları Ocak-Eylül döneminde ise yıllık bazda %5,2 oranında artarak 947.236 adet oldu.

Eylül'de konut fiyatları aylık bazda %1 yükselirken, endekste yıllık artış %27,4 ile Haziran 2020'den beri en düşük düzeyinde kaydedildi. Böylece, konut fiyatlarındaki yıllık reel gerileme derinleşerek %14,7 oldu.

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Ağustos'ta dış ticaret açığı yıllık bazda %42,7 daraldı.

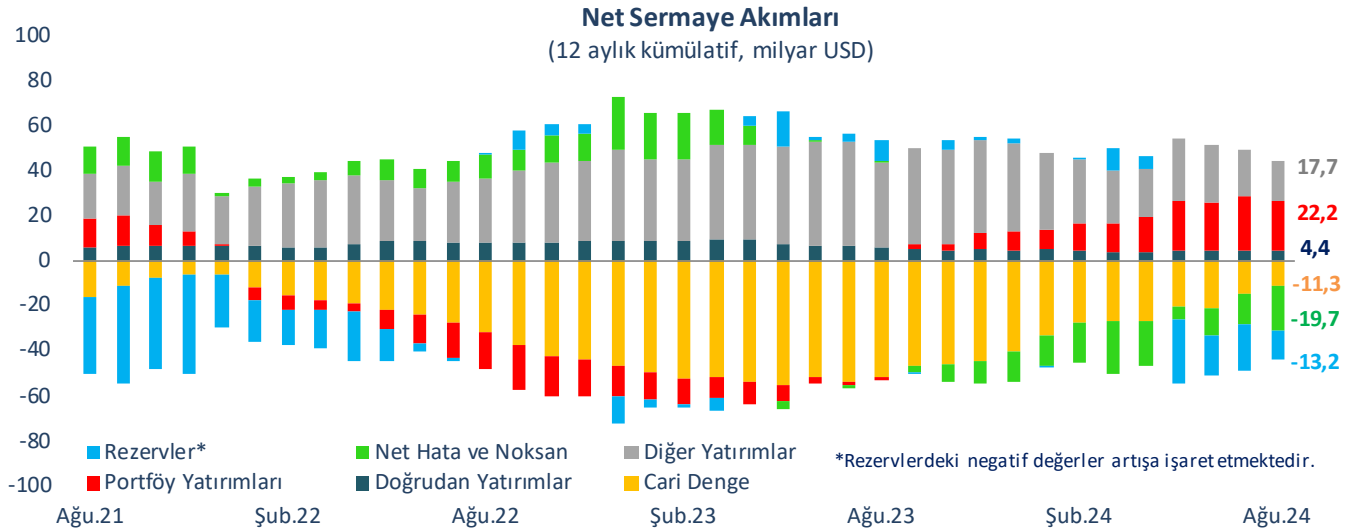
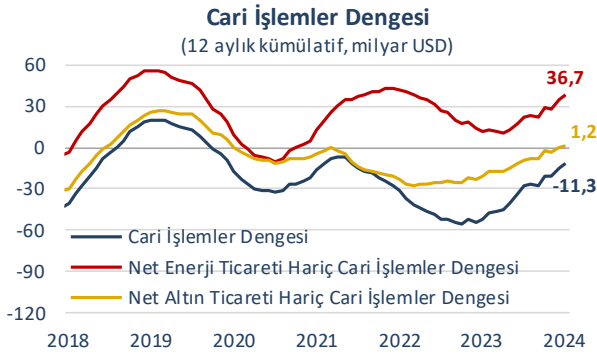
TÜİK tarafından yayımlanan verilere göre Ağustos ayında ihracat yıllık bazda %2,3 artışla 22 milyar USD düzeyine ulaşırken, ithalat %10,7 gerileyerek 27 milyar USD seviyesinde kaydedildi. Böylece, dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine kıyasla %42,7 daralarak 5 milyar USD oldu. Ağustos 2023'te %71,2 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, bu yılın aynı ayında %81,5 ile 2024'ün en yüksek seviyesine ulaştı.

Hizmetler dengesi kaynaklı revizyon...

TCMB'nin duyurusuna göre hizmetler dengesi kaleminin 2022 ve 2023 yılları ile 2024 yılının ilk 7 ayına ilişkin verileri TÜİK'in yayımladığı uluslararası hizmet ticareti istatistikleri çerçevesinde revize edildi. Böylece 2023 yılı için cari açık 45 milyar USD'den 40,5 milyar USD düzeyine indi. Ocak-Temmuz dönemine ilişkin cari açık da, 16 milyar USD'den 14 milyar USD seviyesine revize oldu.

Cari işlemler hesabı Ağustos'ta 4,3 milyar USD fazla verdi.

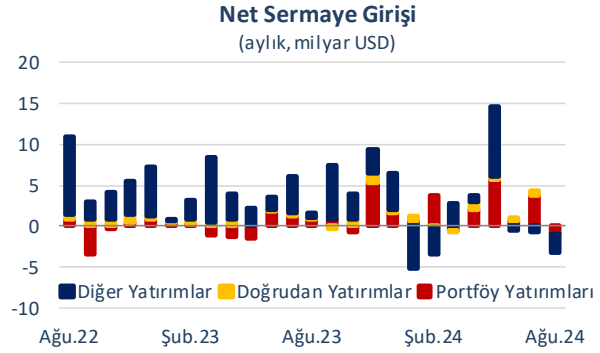
Cari işlemler hesabı Haziran ve Temmuz aylarının ardından Ağustos'ta da fazla verdi. Bu dönemde cari fazla 4,3 milyar USD ile piyasa beklentileri paralelinde ve son 5 yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Ağustos'ta dış ticaret açığında yıllık bazda kaydedilen düşüş ve turizm sezonunun etkisiyle olumlu bir görünüm sergileyen yolcu taşımacılığı gelirleri cari işlemler hesabını destekleyen başlıca kalemler oldu. Cari açık yılın ilk 8 aylık döneminde yıllık bazda %75,2 oranında daralarak 9,7 milyar USD olurken, 12 aylık kümülatif verilere göre 11,3 milyar USD ile Aralık 2021'den bu yana en düşük düzeyine indi.

Ağustos'ta net parasal olmayan altın ithalatı yıllık bazda %75,5 ile hızlı gerileyerek 750 milyon USD seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde net enerji ithalatı ise %6,9 artışla 3,9 milyar USD oldu. Böylece, altın ve enerji hariç cari fazla Ağustos'ta 9 milyar USD ile tarihi yüksek düzeyinde kaydedilirken, 12 aylık kümülatif verilere göre 49,2 milyar USD ile yaklaşık son 1,5 yılın en olumlu görünümü sundu.

Doğrudan yatırımlarda Mart'tan bu yana ilk kez net sermaye çıkışı kaydedildi.

Doğrudan yatırımlar kaleminde Ağustos'ta 62 milyon USD ile Mart ayından bu yana ilk kez sermaye çıkışı kaydedildi. Bu dönemde yurt içi yerleşiklerin yurt dışında net varlık edinimi 559 milyon USD olurken, yurt dışı yerleşiklerin yurt içine yönelik net sermaye yatırımları 261 milyon USD ile son 5 ayın en düşük düzeyinde gerçekleşti. Ağustos'ta yurt dışı yerleşiklerin net gayrimenkul alımları da 201 milyon USD ile Temmuz'a göre bir miktar yavaşladı.

Portföy yatırımlarında son 15 ayın en hızlı net sermaye çıkışı gerçekleşti.

Portföy yatırımlarında net sermaye çıkışı Ağustos'ta 881 milyon USD ile Mayıs 2023'ten bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Ağustos ayının başında küresel piyasalarda yaşanan dalgalanma paralelinde yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasında net 627 milyon USD tutarında satış yaptıkları görüldü. Ağustos'ta borç senetleri kaleminde kaydedilen net sermaye girişi ise 413 milyon USD ile bu yılın en düşük

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

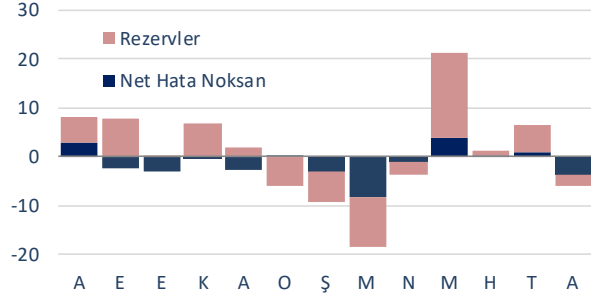
seviyesinde kaydedildi. Bu dönemde genel hükümetin yurt dışına net 2,3 milyar USD geri ödeme gerçekleştirmesi borç senetleri kaleminde net sermaye girişini sınırlandırdı.

Diğer yatırımlarda net sermaye çıkışı hızlandı.

Diğer yatırımlar kaleminde Haziran'dan bu yana gözlenen net sermaye çıkışı Ağustos'ta hızlanarak 2,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde efektif ve mevduatlar kaleminde 1,8 milyar USD düşüş gerçekleşti. Krediler kaleminde de net sermaye çıkışı 292 milyon USD ile Ocak 2023'ten bu yana en yüksek düzeyinde kaydedildi. Ağustos'ta bankacılık sektörü ve genel hükümet yurt dışına sırasıyla net 626 milyon USD ve 133 milyon USD geri ödeme gerçekleştirirken, diğer sektörler yurt dışından net 561 milyon USD borçlandı. Bu dönemde 12 aylık kümülatif verilere göre uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %144,7, diğer sektörlerde %105,4 oldu.

Rezervler ve net hata noksan...

Mayıs ayından bu yana artış kaydeden rezerv varlıklar finansman kalemlerindeki sermaye çıkışları paralelinde Ağustos'ta 2,5 milyar USD azaldı. Böylece, rezerv varlıklar yılın ilk aylarındaki çıkışlarla birlikte Ocak-Ağustos döneminde toplam 3,4 milyar USD gerilemiş oldu. Net hata ve noksan kaleminde Ağustos'ta 3,7 milyar USD, yılın ilk 8 aylık döneminde de 11,8 milyar USD sermaye çıkışı kaydedildi.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Beklentiler...

TÜİK verilerine göre Eylül ayında yıllık bazda ihracat %1,9, ithalat %1,4 daraldı. Böylece, yılın başından bu yana genel olarak daralma eğilimi sergileyen dış ticaret açığı Eylül'de yıllık bazda %0,7 ile sınırlı da olsa artış kaydederek 5,1 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Turizm sezonunda da sona gelmesinin etkisiyle hizmet gelirlerinin izleyen aylarda azalmasını ve cari işlemler dengesinin yeniden açık vermeye başlamasını bekliyoruz. TCMB'nin Ekim ayı Piyasa Katılımcıları Anketi'ne göre katılımcılar cari açığın yılsonunda 20,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşmesini öngörüyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ağustos 2024	Ocak - Ağustos 2023	Ocak - Ağustos 2024	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	4.324	-38.925	-9.665	-75,2	-11.250
Dış Ticaret Dengesi	-2.911	-68.629	-38.550	-43,8	-56.265
Hizmetler Dengesi	8.696	37.387	39.205	4,9	58.521
Seyahat (net)	6.793	27.859	30.601	9,8	44.336
Birincil Gelir Dengesi	-1.475	-7.968	-10.365	30,1	-13.823
İkincil Gelir Dengesi	14	285	45	-84,2	317
Sermaye Hesabı	-15	-144	-120	-16,7	-181
Finans Hesabı	645	-44.842	-21.552	-51,9	-31.169
Doğrudan Yatırımlar (net)	62	-2.869	-2.617	-8,8	-4.436
Portföy Yatırımları (net)	881	-927	-15.010	1.519,2	-22.222
Net Varlık Edinimi	667	1.115	9.869	785,1	11.826
Net Yükümlülük Oluşumu	-214	2.042	24.879	1.118,4	34.048
Hisse Senetleri	-627	98	-1.898	-	-609
Borç Senetleri	413	1.944	26.777	1.277,4	34.657
Diğer Yatırımlar (net)	2.212	-22.425	-506	-97,7	-17.686
Efektif ve Mevduatlar	1.786	-14.582	10.143	-	1.235
Net Varlık Edinimi	891	7.748	9.965	28,6	6.386
Net Yükümlülük Oluşumu	-895	22.330	-178	-	5.151
Merkez Bankası	-817	13.541	-8.527	-	-8.556
Bankalar	-78	8.789	8.349	-5,0	13.707
Yurt Dışı Bankalar	-374	6.223	4.750	-23,7	8.719
Yabancı Para	786	3.830	1.794	-53,2	5.107
Türk Lirası	-1.160	2.393	2.956	23,5	3.612
Yurt Dışı Kişiler	296	2.566	3.599	40,3	4.988
Krediler	292	-2.379	-12.977	445,5	-21.867
Net Varlık Edinimi	94	-233	428	-	-999
Net Yükümlülük Oluşumu	-198	2.146	13.405	524,7	20.868
Bankacılık Sektörü	-626	1.795	12.641	604,2	18.454
Bankacılık Dışı Sektörler	561	814	789	-3,1	1.315
Ticari Krediler	144	-5.410	2.365	-	2.876
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-10	-54	-37	-31,5	70
Rezerv Varlıklar (net)	-2.510	-18.621	-3.419	-81,6	13.175
Net Hata ve Noksan	-3.664	-5.773	-11.767	103,8	-19.738

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

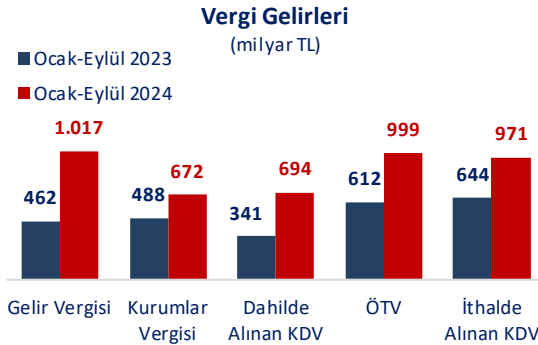
Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçesi Eylül'de 100,5 milyar TL açık verdi.

Eylül ayında bütçe gelirleri yıllık bazda %88,5 oranında artarak 831,6 milyar TL'ye ulaşırken, bütçe harcamaları personel giderleri ve cari transferlerdeki yükselişlerin etkisiyle %63,4 artarak 932,1 milyar TL oldu. Merkezi yönetim bütçe açığının Eylül ayında yıllık bazda %22,3 oranında gerileyerek 100,5 milyar TL düzeyinde gerçekleştiği Eylül'de faiz dışı bütçe açığı 48,2 milyar TL oldu. Yılın ilk 9 ayı itibarıyla bütçe açığı iki katından fazlasına çıkarak 1,1 trilyon TL, faiz dışı açık da 161,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşti.

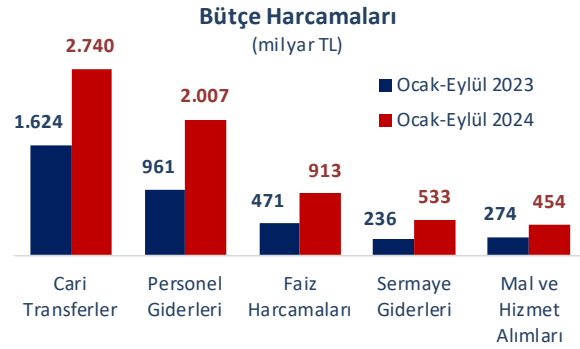
Vergi gelirlerindeki yıllık artış Eylül'de ivme kazandı.

Eylül ayında vergi gelirleri yıllık bazda %89,6 artışla 732,2 milyar TL'ye ulaştı. Bu artışta kurumlar vergisindeki hızlı artış etkili olurken, gelir vergisi (%119) ve dahilde alınan katma değer vergisi (%62,4) kalemleri de sırasıyla 140,8 milyar TL ve 90,8 milyar TL katkıda bulundu. Dahilde alınan KDV'nin alt kalemlerine bakıldığında beyana dayanan KDV tahsilatı yıllık bazda %47,4 daralırken, tevkif suretiyle kesilen KDV tahsilatının %1.610 oranıyla yıllık bazda hızlı artışını sürdürdüğü görüldü. Bunun yanı sıra, otomobil piyasasında devam eden olumsuz seyrin etkisiyle motorlu taşıtlardan alınan özel tüketim vergisi yıllık bazda %5,8 daralarak toplam ÖTV gelirlerindeki yıllık artışın %28,7 ile sınırlı kalmasına yol açtı.

Eylül'de faiz harcamaları yıllık bazda %110,1 yükseldi.

Eylül ayında faiz harcamaları yıllık bazda %110,1 ile hızlı yükseldi. Eylül'de sermaye giderleri, gayrimenkul sermaye üretim harcamalarındaki hızlı artış nedeniyle bir önceki yılın aynı ayına kıyasla %127 artarak 84,3 milyar TL düzeyine ulaştı. Bu dönemde personel giderleri (%82,5), sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%75,5) ve cari transferler (%56,9) kalemlerindeki harcamalar da yıllık TÜFE'nin üzerinde artış kaydetti. Öte yandan, aynı dönemde Ağustos ayına paralel bir şekilde sermaye transferleri ve borç verme kalemlerindeki harcamaların yıllık bazda sırasıyla %79,2 ve %33,8 oranında gerilemesi dikkat çekti.

Beklentiler...

Eylül ayında bütçe harcamalarının yıllık bazda gelirlerden daha yavaş artması olumlu bir görünüme işaret etti. Ayrıca, Ocak-Eylül döneminde 1,1 trilyon TL düzeyine yükselen kümülatif bütçe açığı, Orta Vadeli Program'da yıl geneli için belirlenen 2.149 milyar TL düzeyindeki hedefin %50'sini oluşturdu. Bu çerçevede, OVP hedefine göre yılın son 3 ayında ilk 9 ayda kaydedilen bütçe açığı kadar alan bulunuyor.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Eylül			Ocak-Eylül			OVP	
	2023	2024	% Değişim	2023	2024	% Değişim	Tahmini	Gerç./ OVP Tahmini
Harcamalar	570,5	932,1	63,4	3.952,6	7.158,6	81,1	11.213,1	63,8
Faiz Harcamaları	70,8	148,7	110,1	470,9	912,7	93,8	1.297,8	70,3
Faiz Dışı Harcamalar	499,7	783,4	56,8	3.481,7	6.246,0	79,4	9.915,4	63,0
Gelirler	441,3	831,6	88,5	3.440,0	6.084,6	76,9	9.064,7	67,1
Vergi Gelirleri	386,2	732,2	89,6	2.982,0	5.134,1	72,2	7.605,5	67,5
Diğer Gelirler	55,0	99,4	80,5	457,9	950,6	107,6	1.459,2	65,1
Bütçe Dengesi	-129,2	-100,5	-22,3	-512,6	-1.074,0	109,5	-2.148,5	50,0
Faiz Dışı Denge	-58,5	48,2	-	-41,7	-161,3	286,5	-850,7	19,0

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

Ekim'de TÜFE beklentilerin üzerinde arttı.

Ekim ayında TÜFE aylık bazda %2,88 ile piyasa beklentilerinin üzerinde artış kaydetti. Reuters anketine göre beklenti tüketici fiyatlarının aylık bazda %2,61 artacağı yönündeydi. Bununla birlikte, yüksek bazın etkisiyle yıllık TÜFE enflasyonu gerileme eğilimini beşinci ayına taşıyarak %48,58 ile Temmuz 2023'ten bu yana en düşük seviyesine indi. Ekim'de Yi-ÜFE aylık bazda %1,29 artarken, yıllık Yi-ÜFE enflasyonu da %32,24 ile Mart 2021'den beri en düşük düzeyinde gerçekleşti.

Ekim (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2023	2024	2023	2024
Aylık	3,43	2,88	1,94	1,29
Yılsonuna Göre	55,00	39,77	38,70	27,17
Yıllık	61,36	48,58	39,39	32,24
Yıllık Ortalama	54,26	62,02	58,46	43,93

Ekim'de giyim ve ayakkabı fiyatları aylık bazda %14,32 arttı.

Ekim ayında ulaştırma ile alkollü içecekler ve tütün grupları hariç tüm harcama gruplarında fiyatlar artış kaydetti. Bu dönemde aylık bazda en yüksek fiyat artışı %14,32 ile giyim ve ayakkabı grubunda yaşandı. %4,33'lük artış ile söz konusu grubu takip eden gıda ve alkolsüz içecekler kalemi, madde sepeti içindeki yüksek ağırlığı nedeniyle 1,03 puan ile TÜFE'yi en çok artıran harcama grubu oldu. Fiyatların aylık bazda %2,93 ile manşet TÜFE'nin üzerinde arttığı konut grubu da aylık enflasyonu 0,48 puan yukarı çekti. Öte yandan, Ekim ayında cep telefonu fiyatları ile mobil şebeke tarifelerine yapılan zamların ve ilaç fiyatlandırılmasında kullanılan TL cinsinden euro değerinin artırılmasının etkisiyle haberleşme ve sağlık gruplarının fiyatlarında aylık bazda sırasıyla %3,52 ve %2,88 oranında artışlar görüldü. Eğlence ve kültür (%0,62) ile eğitim (%0,33) harcamaları gruplarındaki fiyat artışları ise nispeten ılımlı seyretti.

Yıllık TÜFE enflasyonunda ise eğitim grubundaki %93,66'lık artış öne çıkarken, konut ile gıda ve alkolsüz içecekler grubundaki fiyat artışlarının yıllık TÜFE'yi toplamda 22,84 puan yukarı çektiği görüldü. Aynı dönemde, giyim ve ayakkabı (%31,37) ile ulaştırma (%26,14) gruplarındaki fiyat artışları nispeten sınırlı kaldı.

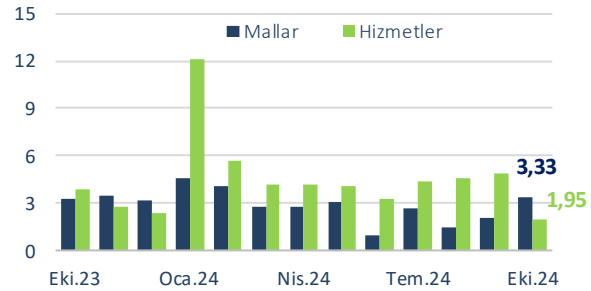
Ekim'de mevsimlik ürünler enflasyon görünümünü olumsuz etkiledi.

Ekim'de mevsimlik ürünlerin dışarıda bırakıldığı A endeksi aylık bazda %1,39 ile manşet TÜFE'nin oldukça altında ve doğalgaz fiyatındaki indirim belirleyici olduğu Mayıs 2023'ten bu yana en düşük seviyesinde artış kaydederek enflasyonu mevsimsel etkenlerin artırdığına işaret etti. Ekim'de B endeksi (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) ve C endeksi (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE) de aylık bazda sırasıyla %2,69 ve %2,79 ile manşet TÜFE'nin sınırlı düzeyde altında artış kaydetti. Böylece söz konusu iki

endekste aylık enflasyon son 3 ayın en düşük seviyelerine geriledi.

Mal ve hizmet fiyatlarına ilişkin veriler incelendiğinde, Ekim'de mal fiyatlarındaki aylık enflasyonun (%3,33) bu yıl ilk kez hizmet enflasyonunu (%1,95) aştığı görüldü. Ekim'de mal enflasyonunu hızlandıran başlıca kalem %19,20 ile Nisan 2022'den bu yana en yüksek aylık artışı kaydeden taze meyve ve sebze fiyatları olurken, giyim ve ayakkabı grubu fiyatlarında da belirgin bir ivmelenme kaydedildi. Aylık enflasyonun yaklaşık son 2 yılın en düşük seviyesinde gerçekleştiği hizmet grubunda ise fiyat artışlarındaki katlığın sürdüğü başlıca kalem kira oldu. Bununla beraber, diğer hizmet kalemlerinde aylık fiyat değişimleri manşet TÜFE'nin altında ve ulaştırma hizmetleri özelinde düşüş yönünde gerçekleşti.

Mal ve Hizmet Fiyatları
(aylık % değişim)

Gıda fiyatları Yi-ÜFE enflasyonunu yukarı çekti.

Ekim'de aylık bazda fiyatların en hızlı arttığı kalem %5,21 ile diğer mamul eşyalar olsa da yurt içi ÜFE'yi en fazla yukarı çeken kalemler fiyat artışlarının sırasıyla %2,32 ve %2,33 olduğu gıda ürünleri (0,44 puan) ile ana metaller (0,19 puan) oldu. Ekim'de ham petrol ve doğalgaz fiyatlarında kaydedilen %7,39 oranındaki gerileme Yi-ÜFE'yi 0,03 puan sınırlandırırken, üretici fiyatlarını en fazla aşağı çeken kalem 0,14 puan ile elektrik, gaz üretim ve dağıtım oldu.

Beklentiler...

TÜFE enflasyonunda beklentilerin üzerindeki seyir Ekim'de de devam etti. Döviz kurlarında ve enerji fiyatlarında süregelen yatay seyir ve Yi-ÜFE enflasyonunun bir süredir TÜFE enflasyonunun altında gerçekleşmesi, nihai ürün fiyatlarındaki artışın maliyet yönlü olmadığını sinyali veriyor. Öte yandan, TCMB tarafından da önemi vurgulanan hizmet enflasyonundaki artışın Ekim'de yavaşlaması ve mal enflasyonundaki ivmelenmede payı olan fiyat artışlarının mevsimsellikten kaynaklanması, önümüzdeki aylarda dezenflasyon sürecinin devam edeceğine yönelik değerlendirmelere alan bırakıyor. Bu çerçevede enflasyon beklentilerinin çıpalanması, hizmet enflasyonundaki soğumanın kalıcı olması ve yönetilen-yönlendirilen fiyatlara ilişkin alınacak kararlar enflasyonun seyri açısından önem arz etmeye devam ediyor.

Finansal Piyasalar ve TCMB

	30.Eyl	31.Eki	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	266	266	0 bp ▲
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%41,16	%42,95	179 bp ▲
BIST-100	9.666	8.864	-%8,3 ▼
USD/TL	34,1605	34,2540	%0,3 ▲
EUR/TL	38,0011	37,2799	-%1,9 ▼
Döviz Sepeti*	36,0808	35,7670	-%0,9 ▼

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

Küresel risk iştahı Ekim ayında dalgalı bir seyir izledi.

Eylül ayının sonlarında Çin'in açıkladığı teşvik paketinin de etkisiyle Ekim ayının ilk yarısında küresel risk iştahında artış görüldü. Bu çerçevede MSCI dünya endeksi ay içi kapanışlarda tarihi yüksek düzeyine ulaşırken, MSCI gelişmekte olan ülkeler endeksi Şubat 2022'den beri en yüksek seviyesini gördü. Ayın ikinci yarısında ise ABD'de yaklaşan başkanlık seçiminin ve jeopolitik gerilimlerin yarattığı belirsizlik ortamının yatırımcı iştahını baskıladığı görüldü. Böylece, MSCI dünya ve gelişmekte olan ülkeler endeksleri Ekim'de Eylül sonuna kıyasla sırasıyla %0,4 ve %3,8 oranlarında azalış kaydetti. Ekim ayı içinde ABD 10 yıllık hazine tahvil faizleri %4,28 seviyesine, DXY de 104,4 düzeyine kadar yükseldi. Dolardaki değerlenmeye karşılık ABD seçiminin ve jeopolitik gelişmelerin yarattığı belirsizlik ortamı güvenli yatırım araçlarına olan talebi arttırdı. Ay içerisinde 2.786 USD ile rekor tazeleyen ons altının fiyatı Ekim ayını %5,6 artışla 2.782 USD seviyesinde tamamladı.

Ağustos başından bu yana gerileme eğiliminde olan BIST-100 endeksi Ekim'de de aylık bazda %8,3 düşüşle 8.864 seviyesine inerken, bankacılık endeksindeki hızlı düşüş (-%16,3) dikkat çekti. Ekim'de 2 yıllık gösterge tahvilin faizi %42,95'e yükseldi. 5 yıllık CDS risk primi ise yatay bir seyir izleyerek ayı 266 baz puan seviyesinde tamamladı. Aynı dönemde USD/TL %0,3 artış kaydederken EUR/TL paritedeki gerileme doğrultusunda %1,9 düştü.

BIST-100 ve Kıymetli Madenler (USD)
(01.01.2024=100)

TCMB politika faiz oranında değişikliğe gitmedi.

TCMB, 17 Ekim'de gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini beklentiler paralelinde değiştirmeyerek yedinci ayda da %50 seviyesinde tuttu. Toplantının ardından yayımlanan karar metninde, Eylül ayında enflasyonun ana eğiliminin bir miktar

yükseldiği ifade edilirken, son dönemdeki veriler ile enflasyondaki iyileşmenin hızına yönelik belirsizliklerin arttığına, enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışlarının dezenflasyon süreci açısından risk unsuru olmaya devam ettiğine dikkat çekildi. TCMB, aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sıkı para politikası duruşunun sürdürüleceği ifadesini yineledi.

Yıllık enflasyon beklentileri Ekim'de gerilemeye devam etti.

TCMB tarafından yayımlanan Sektörel Enflasyon Beklentileri raporuna göre piyasa aktörlerinin enflasyon beklentileri Eylül ayının ardından Ekim'de de gerilemeye devam etti. Bu dönemde piyasa katılımcıları ve reel sektörün 12 ay sonrasına ilişkin yıllık enflasyon beklentileri sırasıyla %27,4 ve %49,5 düzeyine indi. Hanehalkının yıllık enflasyon beklentisi de 4,4 puan azalarak %67,2 ile Mart 2022'den beri en düşük düzeyinde gerçekleşti. Diğer taraftan, önümüzdeki 12 aylık dönemde enflasyonun düşeceğini bekleyen hanehalkı oranı ise bir önceki aya göre 0,7 puan azalarak %28,3 oldu.

Yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü...

Yurt dışı yerleşiklerin fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış hisse senedi portföyü 25 Ekim itibarıyla Eylül sonuna göre net 570 milyon USD azalırken, DİBS portföyü 2,4 milyar USD arttı. Böylece, 2023 yılsonundan itibaren hisse senedi piyasasından 2,5 milyar USD yabancı sermaye çıkışı, tahvil piyasasına ise 19,5 milyar USD yabancı sermaye girişi gerçekleşti. 25 Ekim itibarıyla TCMB'nin brüt rezervleri 159,4 milyar USD, net rezervleri 60,9 milyar USD düzeyinde kaydedildi.

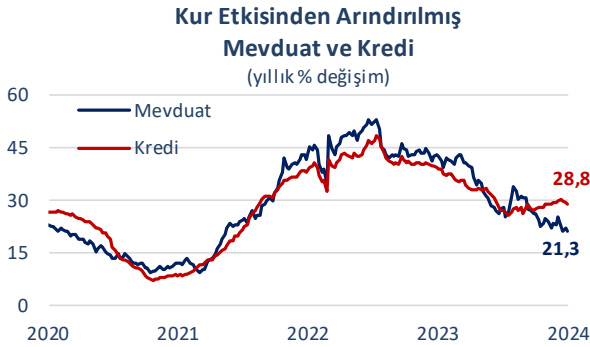
S&P, Türkiye'nin kredi notunu "BB-"ye yükseltti.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu S&P Global, Mayıs ayının ardından 1 Kasım'da yaptığı değerlendirmede de Türkiye'nin kredi notunu bir kademe artırarak "BB-"ye yükseltti. Kuruluş, kredi notundaki yükselişte rezervlerdeki iyileşmenin ve sıkı para politikası sayesinde gerçekleşmekte olan dezenflasyonun etkili olduğunu belirtirken, 2028 yılına kadar tarihlenmiş bir seçim takvimi olmaması nedeniyle talep ve enflasyonu azaltacak politikaların uygulanmasına alan yaratabileceğini ifade etti. Raporda, para politikasındaki sıkı duruşun korunacağı ve tasarrufların artacağı varsayımıyla dolarizasyondaki azalmanın enflasyon beklentilerinin de gerilemesine neden olacağı değerlendirildi. Öte yandan, kredi notu görünümünü "pozitif"ten "durağan"a çeken Kuruluş, enflasyonun tek haneli seviyelere indirilmesi ve Türk lirasına olan uzun vadeli güvenin yeniden tesis edilmesi konusunda daha fazla ilerleme kaydedilmesi halinde not artırımlarının da devam edeceğinin sinyalini verdi.

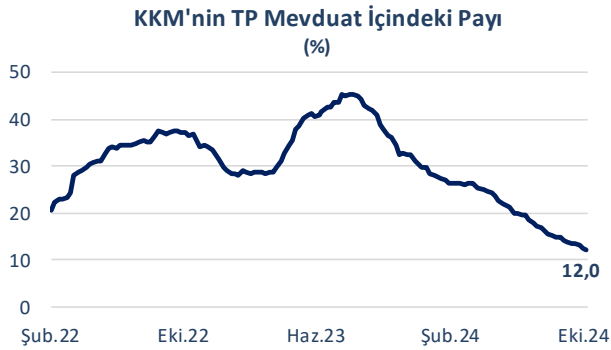
Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

Yılın ilk 10 ayında mevduat hacmi %21,4 arttı.

BDDK tarafından yayımlanan haftalık verilere göre, 25 Ekim itibarıyla, bankacılık sektöründeki TP mevduat hacmi Eylül sonuna göre %1,6, 2023 yılsonuna göre de %28,6 artarak 11,4 trilyon TL'ye ulaştı. Aynı tarih itibarıyla USD bazında YP mevduat hacmi aylık bazda %1,9, yılsonuna kıyasla da %4,4 oranında azalarak 194,1 milyar USD düzeyine indi. Böylece, sektördeki toplam mevduat yılsonuna göre %21,4 artarak 18 trilyon TL'ye ulaştı. Kur korumalı mevduat (KKM) dâhil TP mevduatın toplam mevduat içindeki payı da 2023 sonundaki %59,8 düzeyinden 25 Ekim itibarıyla %63,4'e çıktı.

KKM hacmi 25 Ekim itibarıyla Eylül sonuna göre %9 azalışla 1,4 trilyon TL (40,5 milyar USD) seviyesine indi. Böylelikle, KKM'nin TP mevduat içindeki payı Eylül sonuna göre 1,4 puan azalarak %12 düzeyine geriledi. TCMB tarafından yayımlanan verilere göre, Eylül ayı itibarıyla, döviz/altın dönüşümlü mevduat/katılma hesaplarında 48,4 milyar USD (35,8 milyar USD'lik kısmı gerçek kişi, 12,6 milyar USD'lik kısmı tüzel kişi), Türk lirası mevduat/katılma hesaplarında ise 2,8 milyar TL bulunuyor.

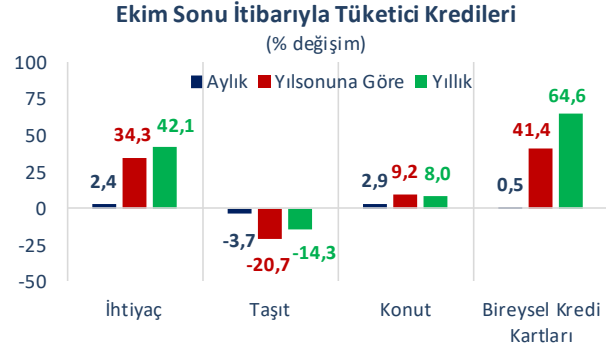

TP kredi hacmi Ekim'de %1,2 oranında genişledi.

25 Ekim itibarıyla, TP kredi hacmi Eylül sonuna göre %1,2, 2023 yılsonuna kıyasla da %20,9 artarak 9,5 trilyon TL'ye ulaştı. USD bazında YP krediler aylık bazda %0,2 gerilerken, yılsonuna kıyasla %26,8 yükselerek 163,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece sektörün toplam kredi hacmi yılsonuna kıyasla %29,3'lük bir artış kaydederek 15 trilyon TL'ye ulaştı.

Taşit kredileri Ekim'de daralmaya devam etti.

25 Ekim itibarıyla, taşit kredileri Eylül sonuna göre %3,7 daralırken, konut kredileri %2,9, ihtiyaç kredileri %2,4 artış kaydetti. Böylece, söz konusu tarih itibarıyla 2023 sonuna göre taşit kredilerindeki %20,7'lik daralmaya karşılık, konut ve ihtiyaç kredileri sırasıyla %9,2 ve %34,3 genişledi. 25 Ekim itibarıyla aylık bazda %0,5 artan bireysel kredi kartı harcamaları bakiyesi de yılsonuna göre %41,4 oranında yükselmiş oldu.

Takipteki alacaklar oranı Ekim'de %1,75'e yükseldi.

Takipteki alacaklar oranı 25 Ekim itibarıyla bireysel kredilerde %2,52, ticari kredilerde %1,51 seviyesinde kaydedildi. Böylece, bankacılık sektörünün takipteki alacaklar oranı %1,75 oldu.

Yabancı para net genel pozisyonu...

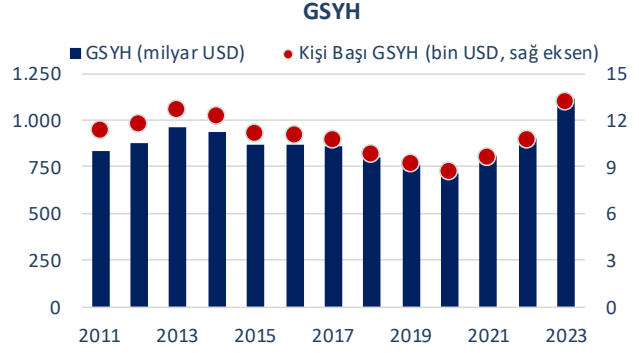
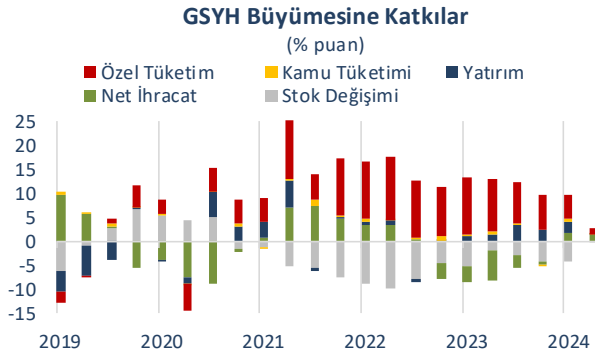
Bankacılık sektörünün 25 Ekim itibarıyla bilanço içi yabancı para pozisyonu (-)19.323 milyon USD, bilanço dışı yabancı para pozisyonu ise (+)21.134 milyon USD oldu. Böylece, yabancı para net genel pozisyonu (+)1.811 milyon USD seviyesinde kaydedildi.

Genel Değerlendirme

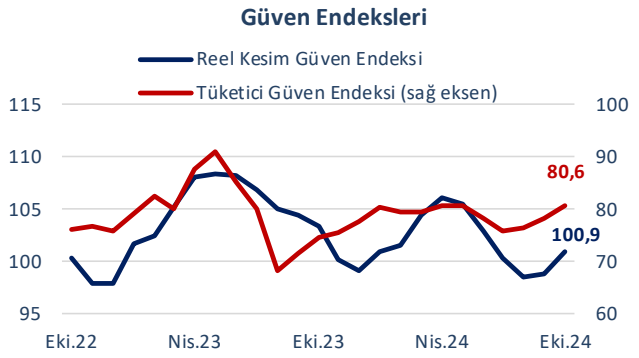
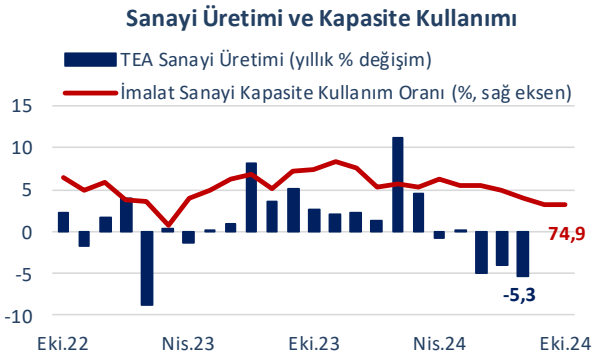
Enflasyonla mücadelenin büyük ölçüde kazanıldığı görüşünün hakim olduğu dünya genelinde ekonomik aktivitenin özellikle ABD'de dirençli görünümünü koruduğu görülüyor. Ekim ayı boyunca ABD'de izlenen başlıca göstergeler, enflasyondaki gerileme eğiliminin bir miktar yavaşladığına, ekonomik aktivitedeki nispeten canlı seyrin ise devam ettiğine işaret etti. Başta öncü GSYH büyümesi olmak üzere Euro Alanı'ndaki veri akışı bölge ekonomisinde bir miktar toparlanmanın sinyalini verdi. Çin'de ise hükümetin açıkladığı kapsamlı teşvik paketinin ekonomik aktivite üzerindeki etkileri takip ediliyor. Öte yandan, kısa ve orta vadede, küresel ekonomik aktivitenin, finansal piyasaların ve enflasyonun seyrinde risk unsurları olarak jeopolitik gelişmeler, sıkı para politikasının gecikmeli etkileri ve yükselen ticari korumacılık başlıkları öne çıkıyor. Bu çerçevede, ABD başkanlık seçiminin sonuçları sayılan endişe unsurlarının özellikle sonuncusu açısından yakından takip edilecek.

Yurt içinde uygulanmakta olan sıkı para politikasına rağmen aylık enflasyon gerçekleştirmelerinde beklenen iyileşmenin henüz kaydedilemediği görülüyor. Hizmet enflasyonundaki yavaşlama olumlu bir gelişme olarak not edilirken, döviz kurlarındaki ve enerji fiyatlarındaki yatay seyre karşılık enflasyonist beklentilerin ve fiyatlama davranışlarının istenilen ölçüde düzelmemesi enflasyonun katı bir görünüm sergilemesine yol açıyor. Bununla birlikte, yıllık enflasyonda yüksek bazın da etkisiyle kaydedilen gerilemenin yanı sıra dış ticaret açığındaki daralmanın ve turizm gelirlerinin desteğiyle cari açığa gözlenen iyileşme kredi derecelendirme kuruluşlarının değerlendirmelerine olumlu yansıyor.

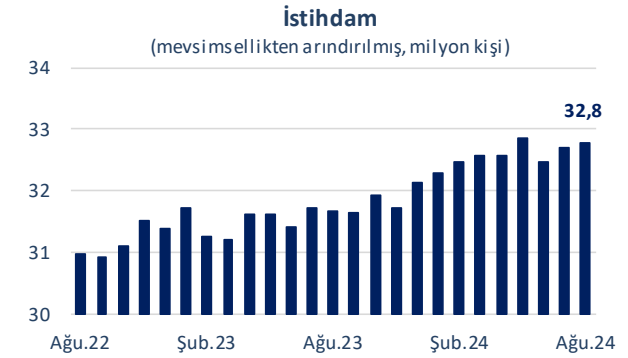
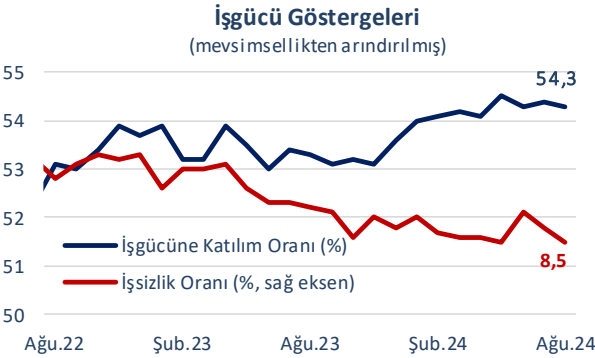
Büyüme

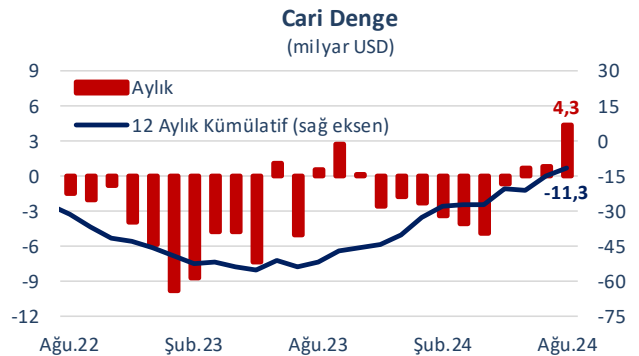
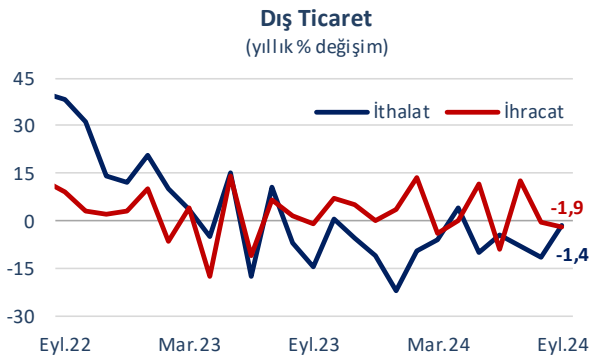
Öncü Göstergeler

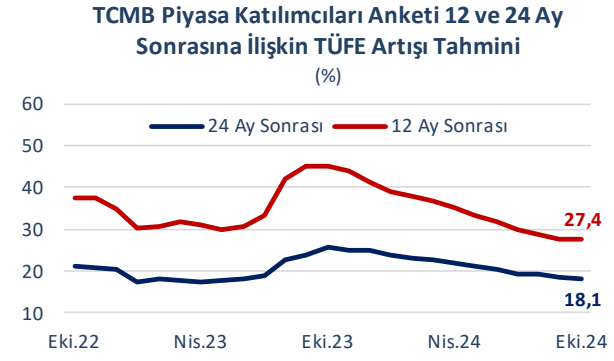
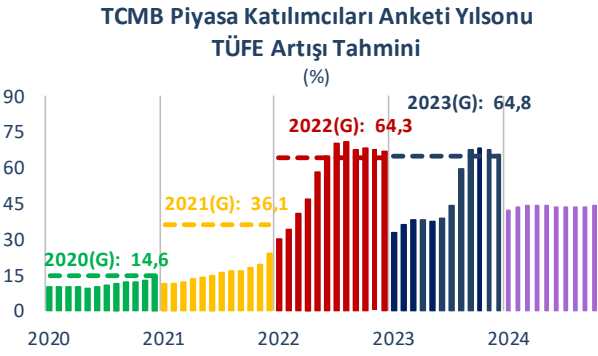
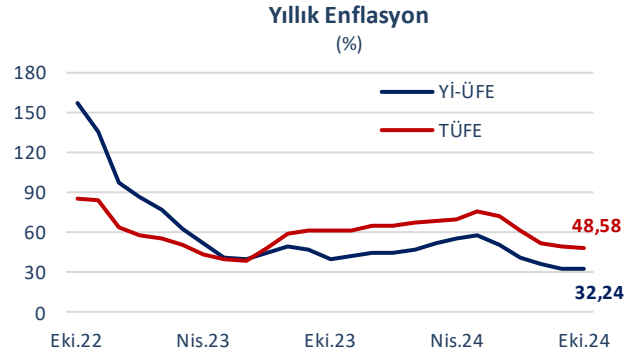
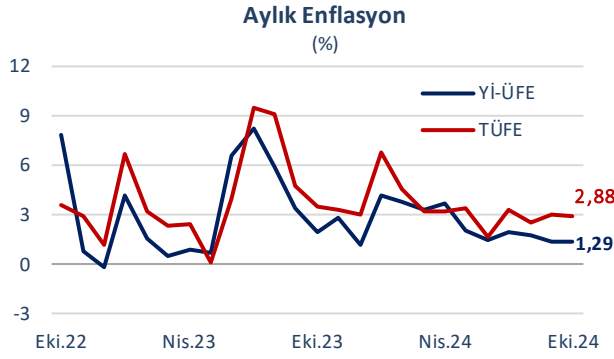
İşgücü Piyasaları

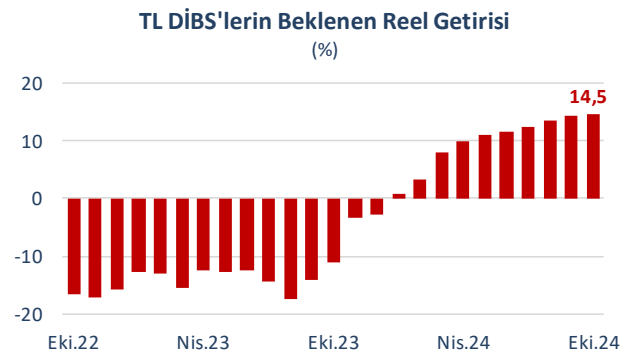
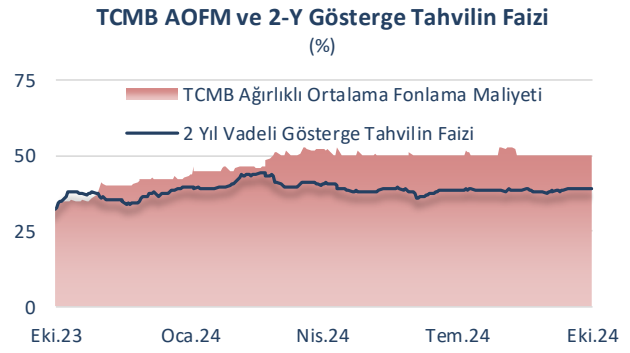
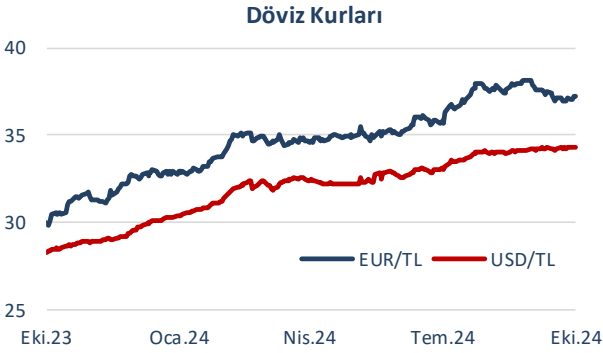
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2019	2020	2021	2022	2023	Ç4-23	Ç1-24	Ç2-24
GSYH (milyar USD)	760	717	808	906	1.130	308	287	308
GSYH (milyar TL)	4.318	5.049	7.256	15.012	26.546	8.528	8.858	9.950
Büyüme Oranı (%)	0,8	1,9	11,4	5,5	5,1	4,6	5,3	2,5
Enflasyon (%)						Ağu.24	Eyl.24	Eki.24
TÜFE (yıllık)	11,84	14,60	36,08	64,27	64,77	51,97	49,38	48,58
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	7,36	25,15	79,89	97,72	44,22	35,75	33,09	32,24
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Haz.24	Tem.24	Ağu.24
İşsizlik Oranı (%)	13,4	12,6	11,0	10,3	8,8	9,1	8,8	8,5
İşgücüne Katılım Oranı (%)	52,6	49,1	52,6	53,7	53,6	54,2	54,4	54,3
Döviz Kurları						Ağu.24	Eyl.24	Eki.24
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	76,0	61,9	47,6	54,9	55,5	62,36	62,86	64,82
USD/TL	5,95	7,43	13,28	18,72	29,53	34,07	34,19	34,29
EUR/TL	6,68	9,09	15,10	19,98	32,62	37,71	38,15	37,23
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	6,32	8,26	14,19	19,35	31,08	35,89	36,17	35,76
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Tem.24	Ağu.24	Eyl.24
İhracat	180,8	169,6	225,2	254,2	255,63	261,0	260,9	260,5
İthalat	210,3	219,5	271,4	363,7	361,97	343,5	340,0	339,6
Dış Ticaret Dengesi	-29,5	-49,9	-46,2	-109,5	-106,3	-82,5	-79,1	-79,1
Karşılama Oranı (%)	86,0	77,3	83,0	69,9	70,6	76,0	76,7	76,7
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Haz.24	Tem.24	Ağu.24
Cari İşlemler Dengesi	15,0	-31,1	-6,4	-46,6	-40,5	-20,9	-15,1	-11,3
Finans Hesabı	5,3	-39,2	-5,4	-22,9	-54,5	-33,3	-28,4	-31,2
Doğrudan Yatırımlar (net)	-6,5	-4,4	-6,4	-8,7	-4,7	-4,4	-4,6	-4,4
Portföy Yatırımları (net)	2,8	9,6	-0,8	13,7	-8,1	-21,4	-24,0	-22,2
Diğer Yatırımlar (net)	2,7	-12,5	-21,5	-40,2	-39,6	-25,7	-20,6	-17,7
Rezerv Varlıklar (net)	6,3	-31,9	23,3	12,3	-2,0	18,2	20,8	13,2
Net Hata ve Noksan	-9,7	-8,1	1,1	23,7	-13,7	-12,2	-13,1	-19,7
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	2,0	-4,3	-0,8	-5,1	-3,6	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Tem.24	Ağu.24	Eyl.24
Harcamalar	1.000,0	1.203,7	1.603,5	2.942,7	6.588,0	5.406,3	6.226,6	7.158,6
Faiz Harcamaları	99,9	134,0	180,9	310,9	674,6	667,0	764,0	912,7
Faiz Dışı Harcamalar	900,1	1.069,8	1.422,7	2.631,8	5.913,4	4.739,3	5.462,6	6.246,0
Gelirler	875,3	1.028,4	1.402,0	2.800,1	5.207,6	4.562,3	5.253,0	6.084,6
Vergi Gelirleri	673,9	833,3	1.165,0	2.353,4	4.501,1	3.825,1	4.401,8	5.134,1
Bütçe Dengesi	-124,7	-175,3	-201,5	-142,7	-1.380,4	-844,0	-973,6	-1.074,0
Faiz Dışı Denge	-24,8	-41,3	-20,7	168,2	-705,8	-177,0	-209,5	-161,3
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-2,9	-3,5	-2,8	-1,0	-5,2	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Tem.24	Ağu.24	Eyl.24
İç Borç Stoku	755,1	1.060,4	1.321,2	1.905,3	3.209,3	4.017,6	4.191,5	4.374,2
Dış Borç Stoku	574,0	752,5	1.426,6	2.130,1	3.527,3	4.087,6	4.147,1	4.275,1
Toplam Borç Stoku	1.329,1	1.812,8	2.747,8	4.035,4	6.736,6	8.105,2	8.338,5	8.649,3

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göredir.

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Genel Görünümü

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2019	2020	2021	2022	2023	Ağu.24	Eyl.24	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	4.491	6.106	9.215	14.347	23.550	29.690	30.519	29,6
Krediler	2.656	3.576	4.901	7.581	11.677	14.639	15.014	28,6
TP Krediler	1.642	2.353	2.832	5.110	7.894	9.211	9.453	19,8
Pay (%)	61,8	65,8	57,8	67,4	67,6	62,9	63,0	-
YP Krediler	1.015	1.224	2.069	2.471	3.783	5.427	5.561	47,0
Pay (%)	38,2	34,2	42,2	32,6	32,4	37,1	37,0	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	150,8	152,6	160,1	163,4	191,9	253,5	263,7	37,4
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	5,3	4,1	3,2	2,1	1,6	1,7	1,7	-
Menkul Değerler	660	1.022	1.476	2.370	3.970	4.790	4.894	23,3
PASİF TOPLAMI	4.491	6.106	9.215	14.344	23.550	29.690	30.519	29,6
Mevduat	2.567	3.455	5.303	8.862	14.852	17.461	17.835	20,1
TP Mevduat	1.259	1.546	1.880	4.779	8.897	10.775	11.173	25,6
Pay (%)	49,0	44,7	35,5	53,9	59,9	61,7	62,6	-
YP Mevduat	1.308	1.909	3.423	4.083	5.955	6.686	6.662	11,9
Pay (%)	51,0	55,3	64,5	46,1	40,1	38,3	37,4	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	194	224	310	325	584	860	913	56,4
Bankalara Borçlar	533	658	1.048	1.432	2.384	3.208	3.286	37,9
Repodan Sağlanan Fonlar	154	255	587	540	723	1.847	1.849	155,7
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	492	600	714	1.406	2.153	2.547	2.644	22,8
Net Dönem Kârı/Zararı	49,0	58,5	93,0	431,6	620,5	382,8	460,4	-25,8
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	61,5	70,9	68,0	#AD?	44,0			
Krediler/Aktifler	59,1	58,6	53,2	52,8	49,6	49,3	49,2	-
Menkul Kıymet/Aktifler	14,7	16,7	16,0	16,5	16,9	16,1	16,0	-
Mevduat/Pasifler	57,2	56,6	57,5	61,8	63,1	58,8	58,4	-
Krediler/Mevduat	103,5	103,5	92,4	85,5	78,6	83,8	84,2	-
Sermaye Yeterliliği	18,4	18,7	18,4	19,5	19,1	17,0	18,2	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.